

Ročník 1994

SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÉ REPUBLIKY

Částka 52

Rozeslána dne 11. srpna 1994

Cena Kč 7,-

O B S A H:

164. Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 12. července 1994 ve věci návrhu na zrušení části ustanovení § 3 odst. 1, části ustanovení § 3 odst. 2 a části ustanovení § 5 odst. 2 a odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění zákonů jej měnících a doplňujících
165. Opatření České národní banky, kterým se stanoví zásady klasifikace pohledávek z úvěrů a tvorby rezerv a opravných položek k těmto pohledávkám
- Opatření ústředních orgánů**
- Oznámení Ministerstva financí o vydání opatření, kterým se mění a doplňují účtové osnovy a postupy účtování pro banky a pojišťovny
-

164

NÁLEZ

Ústavního soudu České republiky

Jménem České republiky

Ústavní soud České republiky rozhodl dne 12. července 1994 v plénu ve věci navrhovatele – skupiny poslanců Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, účastníka řízení – Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a vedlejšího účastníka MUDr. E. W., zastoupené advokátem JUDr. A. G., o návrhu na zrušení

1. části ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění zákonů jej měnících a doplňujících, ve slovech „a má trvalý pobyt na jejím území“ a části ustanovení § 3 odst. 2 téhož zákona, ve znění zákonů jej měnících a doplňujících, ve slovech „a mají trvalý pobyt na jejím území“,
2. části ustanovení § 5 odst. 2 a odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění zákonů jej měnících a doplňujících, ve slovech „ode dne účinnosti tohoto zákona“

takto:

Dnem 1. listopadu 1994 se zrušují:

1. v ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění zákonů jej měnících a doplňujících, část věty za (druhou) čárkou ve slovech „a má trvalý pobyt na jejím území“ a v ustanovení § 3 odst. 4 téhož zákona, ve znění zákonů jej měnících a doplňujících (před účinností zákona č. 116/1994 Sb. označeném jako odstavec 2), část věty ve slovech „a mají trvalý pobyt na jejím území“,
2. v ustanoveních § 5 odst. 2 a odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění zákonů jej měnících a doplňujících, slova „ode dne účinnosti tohoto zákona“.

Odůvodnění
(podstatná část)

Skupina 53 poslanců Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky podala návrh:

1. na zrušení části věty za čárkou, totiž slov „a má trvalý pobyt na jejím území“ v ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění zákonů č. 264/1992 Sb., č. 267/1992 Sb. a č. 134/1993 Sb., a v ustanovení § 3 odst. 2 téhož zákona, ve znění pozdějších předpisů, v části věty znějící „a mají trvalý pobyt na jejím území“, s poukazem na to, že jsou v rozporu:
 - a) s ustanoveními čl. 1, 4 a 10 Ústavy České republiky,
 - b) s ustanoveními čl. 1, 3, 4 a čl. 11 odst. 1 věta druhá, jakož i s čl. 36, 38 a 42 Listiny základních práv a svobod,
 - c) s ustanovením čl. 1 odst. 1 Dodatkového protokolu k Evropské konvenci (Úmluvě) o ochraně lidských práv a základních svobod;
2. na zrušení části ustanovení § 5 odst. 2 a odst. 4 téhož zákona, ve znění pozdějších předpisů, ve slovech „ode dne účinnosti tohoto zákona“. V doplňujícím podání ze dne 2. června 1994 se praví, že tato ustanovení jsou v uvedených slovech rozporná s týmiž ústavními předpisy, s nimiž jsou v rozporu napadené části § 3 odst. 1, 2 zákona č. 87/1991 Sb.

Poslanecká sněmovna Parlamentu ve svém vyjádření ze dne 8. dubna 1994 (podepsaném předsedou Poslanecké sněmovny PhDr. Milanem Uhdem) uvedla, že přijatý zákon č. 87/1991 Sb. je v souladu s Ústavou a naším právním řádem. Zákon byl schválen potřebnou většinou poslanců Federálního shromáždění dne 21. března 1991, byl podepsán příslušnými ústavními činiteli a byl řádně vyhlášen. Smyslem zákona je provedení alespoň částečného zmírnění vzniklých křivd, neboť četnost oblastí společenského života, ve kterých byly v naší republice majetkové a jiné křivdy v období od 25. února 1948 do 1. ledna 1990 napáchány, a množství postižených osob do značné míry omezují možnosti komplexní právní úpravy, která by zahrnula nápravu následků všech křivd. Stejně tak není možné provést úplnou rehabilitaci nebo úplné odškodnění všech, kteří byli v minulosti poškozeni. V souladu s tímto principem zákon stanovil u oprávněných osob jako podmínku státní občanství a trvalý pobyt na území republiky. Přijetí této zásady plně odpovídá mezinárodním zvyklostem.

Dne 29. dubna 1994 byl přijat zákon č. 116/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 87/1991 Sb.,

o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon nabyl účinnosti dnem 1. července 1994. Podle čl. I bodu 1 se v § 3 za odstavce 1 vkládají nové odstavce 2 a 3 a dosavadní odstavce 2 a 3 se označují jako odstavce 4 a 5. Touto zákonnou změnou je tedy dotčeno i číslování napadeného ustanovení § 3 odst. 2 zákona o mimosoudních rehabilitacích, který se nadále označuje jako odstavec 4.

Vlastní rozbor problematiky

1. Ústavní soud se nejdříve zabýval otázkou ústavnosti zúžení okruhu osob, jimž byly způsobeny některé majetkové a jiné křivdy z občanskoprávních a pracovněprávních úkonů a ze správních aktů, které byly v tzv. rozhodném období (tj. od 25. února 1948 do 1. ledna 1990) učiněny v rozporu se zásadami demokratické společnosti respektující práva občanů vyjádřená v mezinárodních dokumentech a smlouvách závazných pro náš stát (§ 1 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích). Zúžení okruhu oprávněných osob vyplývá z ustanovení § 3 odst. 1 citovaného zákona, podle něhož je oprávněnou osobou pouze fyzická osoba, jejíž věc přešla do vlastnictví státu v případech uvedených v § 6 citovaného zákona, pokud je státním občanem ČSFR a má trvalý pobyt na jejím území. V případě, že tato osoba již zemřela, je oprávněnou osobou ta fyzická osoba, která je jako právní nástupce uvedena v § 3 odst. 4 písm. a) až e) citovaného zákona [dříve v § 3 odst. 2 písm. a) až e)], pokud je státním občanem ČSFR a má trvalý pobyt na jejím území.

Je nesporné, že i v procesech restituce vlastnictví je nezbytné posuzovat zásadu rovnosti před zákonem v souvislosti se specifiky oblasti, v níž má nalézt své naplnění. Je třeba uvážit, zda za existence pouze relativní rovnosti potencionálně zainteresovaných fyzických osob může ústavněprávní koncepce základních práv ČR tolerovat existenci zužujícího ustanovení co do okruhu subjektů práva podle kritéria trvalého pobytu na území ČR.

V prvé řadě je nutné posoudit interpretační význam samotné preambule zákona č. 87/1991 Sb., z níž vyplývá, že cílem právní úpravy je „snaha zmírnit následky některých majetkových a jiných křivd“, k nimž došlo v období let 1948 až 1989. Jde tedy o vymezení obsahu pojmu „některých“ majetkových a jiných křivd. Vzniká otázka, zda lze tento pojem chápat nejen ve vztahu k okruhu a intenzitě majetkových zásahů, zejména do vlastnictví občanů v rozhodném období, či zda je možné v něm spatřovat i zákonný prostor pro zúžení okruhu oprávněných subjektů s ohledem na to, zda mají trvalý pobyt v ČSFR (od 1. ledna 1993 v ČR). Na tuto otázku je třeba odpovědět záporně. Slovní spojení „některé majetkové a jiné křivdy“ lze považovat za vyjádření vůle zákonodárce zmírnit nikoli všechny křivdy co do jejich obsahu a rozsahu, nýbrž – a to pouze v tomto směru – jen křivdy nejzávažnější. Prostor pro vyloučení určitých subjektů z okruhu těch, které znaky některého restitučního titulu naplní, však z uvedené formulace preambule zákona dovodit nelze. Z toho je možné usuzovat, že mezi definicí pojmu „oprávněné osoby“ podle ustanovení § 3 odst. 1 a odst. 4 (dříve odstavce 2) napadeného zákona a textem i smyslem jeho preambule není souladu.

Možnost výslovného omezení nabývání určitých věcí do vlastnictví pouze některými subjekty obsahuje čl. 11 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, který uvádí, že „zákon může také stanovit, že určité věci mohou být pouze ve vlastnictví občanů nebo právnických osob se sídlem v České a Slovenské Federativní Republice“ (od 1. ledna 1993 v ČR). Ve vazbě na čl. 42 odst. 1 Listiny základních práv a svobod pod pojmem „občan“ se rozumí státní občan ČSFR (ČR). Tato úprava se však u fyzických osob týká pouze podmínky státního občanství ČR, a to ještě nikoli obecně, nýbrž jen ohledně určitých věcí v zákoně stanovených. Listina základních práv a svobod v uvedeném ustanovení pak nezmocňuje zákonodárce k stanovení dalších podmínek nabytí vlastnictví (ať už v rámci restitučního procesu či obecně), totiž podmínky trvalého pobytu na území ČR. Takové zmocnění nelze nalézt ani v jiných ústavních předpisech českého státu.

Sám výraz „trvalý pobyt“ je upraven v ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 135/1982 Sb., o hlášení a evidenci pobytu občanů. Trvalým pobytem je pobyt v místě stálého bydliště občana, to je zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. Z ustanovení § 1 citovaného zákona vyplývá, že účelem citovaného zákona je úprava a zabezpečení řádného a včasného hlášení a evidence pobytu československých státních občanů na území tehdejší ČSSR. Jde tedy o zákon z oblasti práva veřejného, který má povahu toliko evidenční a policejní; to je ostatně patrné i z ustanovení § 3 odst. 3 tohoto zákona, podle něhož trvalý pobyt mohou mít občané jen v objektech, které jsou označeny číslem podle zvláštních předpisů. Pojem „trvalého pobytu“ by proto neměl mít relevanci v normě, která upravuje soukromoprávní vztahy, jakou je ve zkoumaném případě zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění zákonů jej měnících a doplňujících.

Při řešení otázky ústavnosti podmínky trvalého pobytu ve smyslu napadeného zákona je dále nutno zvážit ustanovení čl. 14 odst. 1 a odst. 2 Listiny základních práv a svobod, i když se jej návrh skupiny poslanců výslovně nedovolává. Podle tohoto článku svoboda pohybu a pobytu je zaručena. Každý, kdo se oprávněně zdržuje na území ČSFR (nyní ČR), má právo svobodně ji opustit. Jestliže tedy napadené ustanovení zákona č. 87/1991 Sb. (§ 3 odst. 1, 2 – nyní 4) považuje za oprávněnou osobu jen fyzickou osobu, která (mimo další podmínky) má trvalý pobyt na území ČSFR (ČR) – a jestliže zákon jen této osobě umožňuje s úspěchem žádat o vydání

odňatých věcí – pak tato zákonná podmínka ve svých důsledcích ústavně zaručenou svobodu pobytu a pohybu ignoruje.

Ústavní soud proto dospěl k závěru, že návrh skupiny poslanců Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky na zrušení napadené části ustanovení § 3 odst. 1, odst. 2 (nyní odstavce 4) zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění zákonů jej měnících a doplňujících, je důvodný, pokud poukazuje na rozpor:

- s čl. 1 Ústavy, který prohlašuje Českou republiku za právní stát, založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana,
- s čl. 1 Listiny základních práv a svobod, zaručujícím rovnost v právech,
- s čl. 3 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, zakazujícím diskriminaci v oblasti základních práv a svobod,
- s čl. 4 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, stanovícím zásadu, že meze základních práv a svobod mohou být za podmínek stanovených Listinou základních práv a svobod upraveny pouze zákonem,
- s čl. 4 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, který určuje, že zákonná omezení základních práv a svobod musí platit stejně pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky,
- s čl. 1 odst. 1 Dodatkového protokolu k Evropské konvenci (Úmluvě) o ochraně lidských práv a základních svobod, určujícím, že každá fyzická nebo právnická osoba má právo pokojně užívat svůj majetek,
- s čl. 10 Ústavy, podle něhož ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána, jsou bezprostředně závazné a mají přednost před zákonem.

Napadené ustanovení zákona je dále v rozporu s čl. 11 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, který zmocňuje zákonodárce toliko stanovit, že určité věci mohou být pouze ve vlastnictví občanů nebo právnických osob se sídlem v České a Slovenské Federativní Republice. Rovněž je v rozporu s čl. 14 odst. 1, 2 Listiny základních práv a svobod, který zakotvuje svobodu pohybu a pobytu a další práva v něm uvedená.

Pokud se však poslanecký návrh opírá o níže uvedené články Ústavy a Listiny základních práv a svobod, neshledal Ústavní soud jejich porušení z těchto důvodů:

- čl. 4 Ústavy – stanoví, že základní práva a svobody jsou pod ochranou soudní moci. Tento článek klade důraz na ochranu soudní moci, má tedy jiný smysl a nedotýká se částí ustanovení § 3 odst. 1, odst. 4 (dříve odstavce 2) zákona č. 87/1991 Sb., ve znění zákonů jej měnících a doplňujících,
- čl. 36 a 38 Listiny základních práv a svobod – oba tyto články kladou důraz na ochranu soudní moci, tedy stejně jako čl. 4 Ústavy,
- čl. 42 Listiny základních práv a svobod – nejde o rozpor s tímto článkem. Návrh napadá podmínku trvalého pobytu, čl. 42 Listiny základních práv a svobod se však týká vymezení pojmu „občan“ a záruk lidských práv a základních svobod zaručených Listinou základních práv a svobod pro cizince, pokud tato práva nejsou přiznána výslovně občanům. Čl. 42 Listiny základních práv a svobod se tedy souzené věci vůbec netýká.

2. Návrh skupiny poslanců dále brojí proti neúměrně krátké lhůtě stanovené v ustanovení § 5 odst. 2, odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb. k podání výzvy k vydání věci (6 měsíců ode dne účinnosti zákona) a k uplatnění nároku oprávněné osoby u soudu (1 rok ode dne účinnosti zákona). Návrh argumentuje zejména tím, že tato ustanovení jsou s ustanovením § 3 odst. 1, odst. 2 (nyní odstavce 4) napadeného zákona – která jsou zjevně protiústavní – organicky spojena, neboť normují způsob, jak může (a musí) oprávněná osoba svůj nárok realizovat. Za této situace je podle návrhu skupiny poslanců nezbytné zrušit v ustanoveních § 5 odst. 2, odst. 4 slova „ode dne účinnosti tohoto zákona“, neboť jen tím lze umožnit osobám, jejichž nárok založí teprve nález Ústavního soudu (tedy občanům ČR, kteří na jejím území trvalý pobyt nemají), aby jej řádně uplatnili ve lhůtě, jejíž počátek bude spadat vjedno s nabytím účinnosti zrušujícího nálezu Ústavního soudu.

V předchozích úvahách Ústavní soud dospěl k názoru, že ustanovení § 3 odst. 1 a odst. 4 (dříve odstavce 2) zákona č. 87/1991 Sb., ve znění zákonů jej měnících a doplňujících, pokud normovalo pro oprávněné osoby též podmínku trvalého pobytu na území ČSFR (od 1. ledna 1993 na území ČR), je v rozporu zejména s ústavním principem rovnosti lidí, zakotveným v Listině základních práv a svobod. Tento závěr by však sám o sobě nestačil k odstranění nerovnosti mezi oprávněnými osobami, neboť lhůty obsažené v ustanoveních § 5 odst. 2 a odst. 4 napadeného zákona již uplynuly. Fyzické osoby, které jsou občany ČR a nemají na jejím území trvalý pobyt, by tedy nemohly své nároky s úspěchem uplatnit, neboť uplynutím zákonné lhůty zanikly. Tím by se zrušení neústavních ustanovení § 3 odst. 1 a odst. 4 (dříve odstavce 2) napadeného zákona zcela minulo účinkem.

K naplnění ústavních principů, které vyvolává nutnost zrušit části ustanovení § 3 odst. 1, odst. 4 (dříve odstavce 2) zákona, je proto nezbytné zrušit i část ustanovení § 5 odst. 2 a odst. 4 zákona, konkrétně slova „ode dne účinnosti tohoto zákona“, neboť, jak správně uvádí navrhovatel, jen tak se umožní občanům, jejichž nárok založí teprve nález Ústavního soudu, aby jej uplatnili včas. Ustanovení § 5 odst. 2, 4 a § 3 odst. 1, 4 (dříve odstavce 2) zákona jsou tedy vzájemně natolik spjata, že je nelze od sebe oddělovat a uvažovat o ústavnosti § 5 odst. 2, 4 samostatně. Proto Ústavní soud dovozuje, že rovněž napadená část ustanovení § 5 odst. 2, 4 zákona č. 87/1991 Sb. je ve svých důsledcích v rozporu s týmiž ústavními předpisy, které jsou porušeny napadenou částí ustanovení § 3 odst. 1, 2 tohoto zákona.

Jestliže Ústavní soud zrušuje v ustanoveních § 5 odst. 2 a odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb. slova „ode dne účinnosti tohoto zákona“, pak lhůta uvedená v § 5 odst. 2 a odst. 4 téhož zákona začíná běžet dnem vykonatelnosti nálezu Ústavního soudu, tedy dnem 1. listopadu 1994. Tento závěr je nezbytný, neboť jinak by v souzené věci ochrana ústavních principů, které vedly ke zrušení napadených částí ustanovení § 3 odst. 1, 4 (dříve odstavce 2) zákona č. 87/1991 Sb., ve znění zákonů jej měnících a doplňujících, nebyla garantována. Tato nově otevřená lhůta se však týká jen osob, které se nálezem stanou osobami oprávněnými. Jde tedy o osoby, které nesplňovaly podmínku trvalého pobytu na území ČSFR (ČR), již nález Ústavního soudu zrušil. Běh nové lhůty ode dne vykonatelnosti nálezu se však netýká osob, které již před účinností nálezu byly osobami oprávněnými, neboť ty tehdy platnou podmínku trvalého pobytu na území ČSFR (ČR) splňovaly a z různých důvodů nárok včas neuplatnily.

Ústavní soud se pro úplnost zabýval i námitkou navrhovatele, že 6měsíční lhůta k výzvě k vydání věci a 1roční lhůta k uplatnění nároku u soudu, které počínají běžet již dnem účinnosti zákona, jsou nepřiměřeně krátké. I této námitce je třeba přisvědčit. Významné je, že se obě lhůty váží na účinnost zákona, o němž se řada občanů s trvalým pobytem mimo území republiky, zejména občanů ze zámořských zemí, nemusela, popř. nemohla vůbec včas dozvědět. Za této situace je stanovení několikaměsíčních lhůt k uplatnění nároku zejména ve vztahu k těmto občanům diskriminující, neboť ve svých důsledcích mnoha z nich znemožnilo, aby své nároky v zákonné lhůtě uplatnili. Z tohoto hlediska lze dovozovat, že určení nepřiměřeně krátkých lhůt v ustanoveních § 5 odst. 2, 4 zákona je v rozporu s ústavními předpisy, jichž se návrh skupiny poslanců dovolává. Důsledně vzato je v rozporu i s ustanovením čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a s čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, neboť zejména uvedeným občanům nebylo určením zcela nereálných lhůt umožněno, aby se svého práva domáhali u nezávislého a nestranného soudu.

Lhůty uvedené v ustanoveních § 5 odst. 2, 4 zákona č. 87/1991 Sb. ovšem Ústavní soud zrušit nemůže již z toho důvodu, že návrh na jejich zrušení podán nebyl. I kdyby však takový návrh podán byl, zrušením uvedených lhůt by obě ustanovení pozbyla jakýkoli věcný smysl. I s přihlédnutím k tomu Ústavní soud dovozuje, že ochraně ústavnosti odpovídá výše uvedený závěr, podle něhož se stávající lhůty váží na vykonatelnost nálezu Ústavního soudu, tedy na den 1. listopadu 1994. Tím jsou dostatečně respektována rovná práva všech občanů, tedy i občanů trvale žijících v cizině, u nichž je třeba předpokládat, že nyní jsou s odstupem doby o svých právech ve smyslu zákona č. 87/1991 Sb., ve znění zákonů jej měnících a doplňujících, dostatečně informováni a mohou je reálně a včas uplatnit.

Ústavní soud se v této souvislosti zabýval i otázkou, zda vypuštění částí ustanovení § 5 odst. 2 a odst. 4 napadeného zákona nemá povahu retroaktivní a zda neporušuje princip právní jistoty, který lze dovodit z čl. 1 Ústavy České republiky. V souzené věci jde o nápravu nebo odčinění křivd, k nimž došlo v minulosti, a součástí toho je i restituce majetku. Náprava je uskutečňována konkrétními zákony upravujícími jednotlivé úseky života při respektování zásady, že dřívější normy nebudou zrušovány retroaktivně, nýbrž že budou odstraněny pouze některé následky jejich dřívějšího použití. Je pravda, že již sám zásah do právního stavu vytvořeného podle starých norem v předchozím období jistý aspekt retroaktivity má. Zákon č. 87/1991 Sb., ve znění zákonů jej měnících a doplňujících, však do samého právního řádu kritického období (tj. od 25. února 1948 do 1. ledna 1990) retroaktivně nezasahuje, neboť se týká jen následků, které jsou s účinky tohoto právního řádu spojeny, a ničeho jiného.

Právní věda rozeznává retroaktivitu pravou a retroaktivitu nepravou. Prává retroaktivita zahrnuje případy, kdy právní norma reglementuje i vznik právního vztahu a nároky z něho vzešlé před její účinností. Nepravá retroaktivita spočívá v tom, že právní vztahy hmotného i procesního práva, které vznikly za platnosti práva starého, se spravují zásadně tímto právem, a to až do doby účinnosti práva nového; po jeho účinnosti se však řídí právem novým. Tato zásada však platí jen potud, pokud ostatní závěrečná ustanovení právní normy nestanoví se zřetelem na zvláštnosti některých právních vztahů něco jiného.

Lze-li u zákona č. 87/1991 Sb., ve znění zákonů jej měnících a doplňujících, vůbec hovořit o retroaktivitě, pak se jedná toliko o retroaktivitu nepravou, která je z hlediska právní jistoty akceptovatelná. Konstrukce nápravy (rehabilitace) spočívá ve stanovení oprávněné osoby, povinné osoby, v nutnosti podat výzvu povinnému

ve stanovené propadné lhůtě, v povinnosti povinného uzavřít konkrétní dohodu o vydání věci a v nutnosti podat v propadné lhůtě žalobu na povinného k vynucení podepsání takové dohody, jestliže povinná osoba odmítla dohodu o vydání věci uzavřít. Nejde tedy o klasickou vindikaci, i když se jedná o nárok na vydání věci, který je však založen na *lex specialis* (zákon č. 87/1991 Sb., ve znění zákonů jej měnících a doplňujících). Tato úprava dále znamená, že se uznává platnost dřívějšího právního řádu, a nedojde-li k realizaci nároku na vydání věci, zůstává při vytvořeném právním stavu a není možno použít jiného právního ustanovení, a to ani ustanovení obecného.

Je zřejmé, že tyto úvahy se z hlediska posuzování retroaktivity právního předpisu netýkají pouze zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění zákonů jej měnících a doplňujících, jako celku, nýbrž že se vztahují i na důsledky vypuštění slov „ode dne účinnosti tohoto zákona“, dosud obsažených v ustanoveních § 5 odst. 2, 4 uvedeného zákona.

Proto Ústavní soud dospěl k přesvědčení, že vypuštění uvedených slov v ustanoveních § 5 odst. 2 a odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb., ve znění zákonů jej měnících a doplňujících, nepřipustnou retroaktivitu nezakládá. V opačném případě by celý uvedený zákon musel být považován za nepřipustně retroaktivní. V souzené věci, jak již bylo uvedeno, se však může jednat jen o retroaktivitu nepravou, jež je v právní teorii i v praxi obecně považována za přijatelnou.

Proto Ústavní soud podle čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy a podle § 70 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, dnem 1. listopadu 1994 zrušuje:

1. v ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění zákonů jej měnících a doplňujících, část věty za (druhou) čárkou ve slovech „a má trvalý pobyt na jejím území“ a v ustanovení § 3 odst. 4 téhož zákona, ve znění zákonů jej měnících a doplňujících (před účinností zákona č. 116/1994 Sb. označeném jako odstavec 2), část věty ve slovech „a mají trvalý pobyt na jejím území“,
2. v ustanoveních § 5 odst. 2 a odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění zákonů jej měnících a doplňujících, slova „ode dne účinnosti tohoto zákona“.

Předseda Ústavního soudu České republiky:

JUDr. Kessler v. r.

Práva na připojení odlišného stanoviska se svým jménem k rozhodnutí o návrhu na zrušení částí ustanovení § 5 odst. 2 a 4 napadeného zákona podle § 14 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, využili tito soudci: JUDr. Vladimír Čermák a JUDr. Vlastimil Ševčík.

165

OPATŘENÍ

České národní banky

ze dne 4. července 1994,

kterým se stanoví zásady klasifikace pohledávek z úvěrů a tvorby rezerv
a opravných položek k těmto pohledávkám

Česká národní banka podle § 15 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, stanoví:

§ 1

Základní ustanovení

(1) Toto opatření se vztahuje na banky a na pobočky zahraničních bank působící na území České republiky (dále jen „banka“).

(2) Banky klasifikují své pohledávky z úvěrů poskytovaných klientům, včetně pohledávek bank vzniklých z realizace záruk (dále jen „pohledávky“), a účtují pohledávky podle zásad stanovených tímto opatřením. Klasifikace pohledávek je podkladem pro tvorbu rezerv a opravných položek banky.

(3) Klasifikace pohledávek se provádí na základě vyhodnocení běžného účetního období či období předcházejících. Klasifikace pohledávek vyjadřuje vyšší předpokládaných rizik a případných ztrát.

(4) Banky vytvářejí rezervy a opravné položky v dostatečné výši. Rezervy slouží k pokrytí všeobecných rizik z pohledávek. Opravné položky slouží k pokrytí rizik spojených s konkrétní pohledávkou nebo se skupinou pohledávek se stejnou mírou rizika.

(5) Klientem banky se pro účely tohoto opatření rozumí právnické a fyzické osoby.

Kategorie pohledávek

§ 2

(1) Pohledávkou se rozumí jistina včetně úroků a poplatků.

(2) Banka hodnotí pohledávku podle kritérií uvedených v § 4, 5, 6, 7 a 8 tohoto opatření a začlení ji do některé z těchto kategorií:

- a) standardní pohledávky,
- b) sledované pohledávky,
- c) nestandardní pohledávky,
- d) pochybné pohledávky,
- e) ztrátové pohledávky.

(3) Sledované, nestandardní, pochybné a ztrátové

pohledávky jsou nazývány klasifikovanými pohledávkami.

(4) Při hodnocení pohledávky banka nezohledňuje výši a kvalitu jejího zajištění.

§ 3

(1) Kromě hodnocení podle kritérií podle § 2 odst. 2 provádí banka vlastní hodnocení pohledávky založené zejména na současné hodnotě budoucího inkasa. Banka při hodnocení bere do úvahy rovněž další vnější ekonomické a politické faktory a podmínky, které mohou ovlivnit kvalitu pohledávky.

(2) Pokud na základě použití vlastních metod hodnocení podle odstavce 1 je výše případné ztráty vyšší, než odpovídá začlenění pohledávky podle § 2 odst. 2, banka začlení pohledávku do kategorie s vyšším rizikem.

(3) Česká národní banka je oprávněna rozhodnout o zařazení pohledávky do příslušné kategorie odchylně od klasifikace provedené bankou v případech, kdy banka pohledávku klasifikovala v rozporu s tímto opatřením.

(4) Banka vede evidenci klasifikovaných pohledávek v členění na pohledávky po splatnosti a pohledávky do splatnosti.

§ 4

Standardní pohledávky

(1) Standardní pohledávky jsou pohledávky splácené dlužníkem podle dohodnutých podmínek. Dlužník se nachází v příznivé finanční a důchodové situaci a není důvodu pochybovat o včasném vyrovnaní celé pohledávky banky.

(2) V kategorii standardních pohledávek jsou vykazovány pohledávky za dlužníky splňující všechna následující kritéria:

- a) splátky jistiny, úroků nebo poplatků jsou řádně spláceny nebo jsou po splatnosti méně než 31 dní,
- b) banka má dostatek informací o finanční a důchodové situaci dlužníka do 30 dní ode dne, kdy měly být bance k dispozici,

- c) dlužníkovi nebyla během posledních tří let žádná z jeho pohledávek restrukturalizována z důvodu jeho tíživé finanční a důchodové situace.

§ 5

Sledované pohledávky

(1) Sledované pohledávky jsou pohledávky, u kterých se dá předpokládat, že jistina, úroky i poplatky budou splaceny v plné výši. Ve srovnání se standardními pohledávkami však došlo ke zhoršení kritérií vyjadřujících splacení jistiny, úroků a poplatků od doby, kdy byl úvěr poskytnut, ale v okamžiku hodnocení pohledávky není předpokládána žádná ztráta.

(2) V kategorii sledovaných pohledávek jsou vykazovány pohledávky za dlužníky splňující alespoň jedno z následujících kritérií:

- a) splátky jistiny, úroků nebo poplatků jsou po splatnosti více než 30 dní a méně než 91 dní,
- b) banka nemá dostatek informací o finanční a důchodové situaci dlužníka více než 30 dní a méně než 91 dní ode dne, kdy měly být bance k dispozici,
- c) na základě informací o finanční a důchodové situaci dlužníka banka přepracovala plán splátek pohledávky před více než šesti měsíci a méně než před třemi lety.

§ 6

Nestandardní pohledávky

(1) Nestandardní pohledávky nesou značný stupeň rizika. Splacení jistiny, úroků a poplatků v plné výši je nejisté. Částečné splacení pohledávky je vysoce pravděpodobné.

(2) V kategorii nestandardních pohledávek jsou vykazovány pohledávky za dlužníky splňující alespoň jedno z následujících kritérií:

- a) splátky jistiny, úroků nebo poplatků jsou po splatnosti více než 90 dní a méně než 181 dní,
- b) banka nemá dostatek informací o finanční a důchodové situaci dlužníka více než 90 dní a méně než 181 dní ode dne, kdy měly být bance k dispozici, nebo z informací o dlužníkovi vyplývá, že splacení pohledávky v plné výši v době její splatnosti je nejisté,
- c) na základě informací o finanční a důchodové situaci dlužníka banka přepracovala plán splátek pohledávky před méně než šesti měsíci.

§ 7

Pochybné pohledávky

(1) Pochybné pohledávky mají všechny nedostatky obsažené v hodnocení nestandardních pohledávek s tím, že splacení jistiny, úroků a poplatků v plné

výši je na základě běžně dostupných informací vysoce nepravděpodobné. Částečné splacení pohledávky je možné a pravděpodobné.

(2) V kategorii pochybných pohledávek jsou vykazovány pohledávky za dlužníky splňující alespoň jedno z následujících kritérií:

- a) splátky jistiny, úroků nebo poplatků jsou po splatnosti více než 180 dní a méně než 361 dní,
- b) banka nemá dostatek informací o finanční a důchodové situaci dlužníka více než 180 dní a méně než 361 dní ode dne, kdy měly být bance k dispozici, nebo z informací o dlužníkovi vyplývá, že splacení pohledávky v plné výši v době její splatnosti je vysoce nepravděpodobné.

§ 8

Ztrátové pohledávky

(1) Ztrátové pohledávky se jeví jako nenávratné nebo návratné pouze částečně ve velmi malé hodnotě. Částečná návratnost pohledávky může být uskutečnitelná v budoucnosti. Banka usiluje o splacení těchto pohledávek až do doby, než je s jistotou prokázáno, že další splacení je nemožné. Jestliže znehodnocení pohledávky je trvalé, banka pohledávku odepíše.

(2) V kategorii ztrátových pohledávek jsou vykazovány pohledávky za dlužníky splňující alespoň jedno z následujících kritérií:

- a) splátky jistiny, úroků nebo poplatků jsou po splatnosti 361 a více dní,
- b) banka nemá dostatek informací o finanční a důchodové situaci dlužníka 361 a více dní ode dne, kdy měly být bance k dispozici, nebo z informací o dlužníkovi vyplývá, že splacení pohledávky v plné výši v době její splatnosti je nemožné.

(3) Banka vykazuje pohledávku jako ztrátovou, jestliže dlužník je v konkurzním nebo vyrovnávacím řízení.

§ 9

Rezervy a opravné položky

(1) Banka propočte snížení hodnoty pohledávek z nominální hodnoty pohledávek podle jednotlivých kategorií klasifikovaných pohledávek pomocí následujících koeficientů:

a) u sledovaných pohledávek	koeficientem 0,05;
b) u nestandardních pohledávek	koeficientem 0,2;
c) u pochybných pohledávek	koeficientem 0,5 a
d) u ztrátových pohledávek	koeficientem 1,0.

(2) Propočtené snížení hodnoty pohledávek banka kryje úhrnem rezerv a opravných položek k těmto pohledávkám.

(3) Při tvorbě rezerv a opravných položek banka

může odečíst zajištění příslušné pohledávky, musí však přihlédnout k výši a kvalitě tohoto zajištění. Odůvodněnost a dostatečnost výše tvorby rezerv a opravných položek musí být banka schopna prokazatelně doložit.

§ 10

Účtování klasifikovaných pohledávek

(1) Klasifikované pohledávky banka zatřídí takto:

- a) pohledávky za nebankovními subjekty s výjimkou subjektů podle písmena c) patřící:
 - aa) do kategorie sledovaných pohledávek do SYU 244 - Ostatní klasifikované úvěry,
 - ab) do kategorie nestandardních pohledávek do SYU 243 - Nestandardní úvěry,
 - ac) do kategorie pochybných pohledávek do SYU 241 - Pochybné úvěry,
 - ad) do kategorie ztrátových pohledávek do SYU 242 - Ztrátové úvěry.

Opravné položky se zatřídí do SYU 249 - Opravná položka ke klasifikovaným úvěrům;

- b) pohledávky za bankami patřící do kategorie sledovaných, nestandardních, pochybných a ztrátových pohledávek v analytické evidenci v rámci SYU 138 - Nelikvidní úvěry.

Opravné položky se zatřídí do SYU 139 - Opravná položka k nelikvidním úvěrům;

- c) pohledávky za správními úřady a jednotkami územní samosprávy (včetně pohledávek za veřejnými fondy) patřící do kategorie sledovaných, nestandardních, pochybných a ztrátových pohledávek v analytické evidenci v rámci SYU 281 až 283 - Úvěry poskytnuté orgánům republiky, místním orgánům a veřejným fondům.

K těmto pohledávkám nelze vytvářet opravné položky.

(2) V případě, že pohledávka splňuje podmínky klasifikovaných pohledávek, banka nevykazuje tuto pohledávku nebo její část na jiných syntetických účtech [pohledávky dle odstavce 1 písm. a) a b)] nebo na jiných účtech v analytické evidenci nezařazených pod příslušnou kategorii [pohledávky dle odstavce 1 písm. c)].

(3) Banka vede sledovanou, nestandardní, pochybnou nebo ztrátovou pohledávku na příslušném syntetickém účtě [pohledávky dle odstavce 1 písm. a) a b)] nebo příslušném účtě v analytické evidenci [pohledávky dle odstavce 1 písm. c)] vždy v celé její dosud nesplacené výši. Současně banka na stejný syntetický účet nebo pod stejnou kategorii zatřídí i všechny ostatní pohledávky za stejným klientem, přestože dosud nenastala doba jejich splatnosti.

§ 11

Hlášení o pohledávkách

(1) Hlášení o pohledávkách podle jejich klasifikace a hlášení o pohledávkách nesplacených ve lhůtě (dále jen „hlášení“) se sestavují podle vzorů. Závazné vzory hlášení, včetně pokynů pro sestavení hlášení, jsou v příloze tohoto opatření.

(2) Banka sestavuje čtvrtletně hlášení na základě údajů z účetnictví a předkládá je České národní bance nejpozději do 30 kalendářních dní následujících po posledním dni vykazovaného čtvrtletí. Česká národní banka je oprávněna v odůvodněných případech požadovat častější předkládání hlášení.

(3) Hlášení za uplynulý kalendářní rok vypracované na základě předběžných údajů doručí banka České národní bance podle odstavce 2. Hlášení za uplynulý kalendářní rok vypracované na základě definitivních údajů banka doručí České národní bance nejpozději do 10. 3. následujícího kalendářního roku.

(4) Hlášení musí být podepsána dvěma osobami oprávněnými jednat jménem banky a odpovědnými za řízení banky jako celku. Útvar vnitřní kontroly banky ověřuje úplnost a správnost údajů obsažených v hlášeních.

(5) Banka požádá auditora určeného podle zvláštního předpisu,¹⁾ aby ověřil a vypracoval zprávu o tom,

- a) zda systém pro klasifikaci pohledávek a systém pro vypracování hlášení je vybudován tak, aby věrně zobrazoval klasifikaci pohledávek a tvorbu rezerv a opravných položek k těmto pohledávkám,

- b) zda údaje v hlášení za uplynulý kalendářní rok jsou úplné a správné.

(6) Banka předloží České národní bance zprávu podle odstavce 5 nejpozději do 30. 4. následujícího roku.

§ 12

Závěrečná ustanovení

(1) Banka vydá vnitřní předpis, kterým v souladu s tímto opatřením upraví v bance zásady klasifikace pohledávek z úvěrů a tvorby rezerv a opravných položek k těmto pohledávkám.

(2) Vnitřní předpis podle odstavce 1 předloží banka České národní bance do dvou měsíců ode dne účinnosti tohoto opatření. Banka rovněž předloží České národní bance veškeré změny a doplňky vnitřního předpisu ihned po jejich přijetí.

¹⁾ § 22 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách.

(3) Banka je povinna zasílat bankovnímu dohledu České národní banky hlášení podle § 11 počínaje hlášeními k 30. 9. 1994.

kovým aktivům bank“ vypracovaných Státní bankou československou.

§ 13

Účinnost

(4) Dnem účinnosti tohoto opatření se nepostupuje podle „Zásad pro tvorbu rezerv a opravěk k rizi-

Toto opatření nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Guvernér:

Ing. Tošovský v. r.

BANKA

IČO | | | | | | | |

DŮVĚRNĚ!

Kód banky | | | | |

HLÁŠENÍ

O POHLEDÁVKÁCH PODLE JEJICH KLASIFIKACE

ke dni

(v tis. Kč)

Druh pohledávky	č.ř.	Jistina	Úroky a poplatky	Celkem (sl. 1 + sl. 2)	Propočet snížení hodn. pohledávek dle § 9		Úhm rezerv a opr. položek vytvořených k pohledávkám
					koef.	(sl. 3 x sl. 4)	
a	b	1	2	3	4	5	6
I. Nebankovní subjekty							
Standardní pohledávky	11				x	x	x
Sledované pohledávky	12				0,05		x
Nestandardní pohledávky	13				0,2		x
Pochybné pohledávky	14				0,5		x
Ztrátové pohledávky	15				1,0		x
Celkem (ř. 11 až ř. 15)	16				x		x
II. Banky							
Standardní pohledávky	17				x	x	x
Sledované pohledávky	18				0,05		x
Nestandardní pohledávky	19				0,2		x
Pochybné pohledávky	20				0,5		x
Ztrátové pohledávky	21				1,0		x
Celkem (ř. 17 až ř. 21)	22				x		x
III. Správní úřady a jednotky územní samosprávy, vč. veřejných fondů							
Standardní pohledávky	23				x	x	x
Sledované pohledávky	24				0,05		x
Nestandardní pohledávky	25				0,2		x
Pochybné pohledávky	26				0,5		x
Ztrátové pohledávky	27				1,0		x
Celkem (ř. 23 až ř. 27)	28				x		x
Úhm (ř. 16 + ř. 22 + ř. 28)	29				x		
Kontrolní součet	30				x		

Odesláno dne:

Razítko:

Podpisy:

Zpracoval:

Telefon:

Linka:

BANKA
 IČO | | | | | | | |

DŮVĚRNĚ!
 Kód banky | | | |

H L Á Š E N Í
O POHLEDÁVKÁCH NESPLACENÝCH VE LHŮTĚ
 ke dni

(v tis. Kč)

Druh pohledávky	č.ř.	Počet dní po splatnosti					Celkem po splatnosti (sl. 1 až sl. 5)	Celkem do splatnosti	Úhm (sl. 6 + sl. 7)
		méně než 31	31 - 90	91 - 180	181 - 360	více než 360			
a	b	1	2	3	4	5	6	7	8
I. Nebankovní subjekty									
Standardní pohledávky	11								
Sledované pohledávky	12								
Nestandardní pohledávky	13								
Pochybné pohledávky	14								
Ztrátové pohledávky	15								
Celkem (ř. 11 až ř. 15)	16								
II. Banky									
Standardní pohledávky	17								
Sledované pohledávky	18								
Nestandardní pohledávky	19								
Pochybné pohledávky	20								
Ztrátové pohledávky	21								
Celkem (ř. 17 až ř. 21)	22								
III. Správní úřady a jednotky územní samosprávy, vč. veřejných fondů									
Standardní pohledávky	23								
Sledované pohledávky	24								
Nestandardní pohledávky	25								
Pochybné pohledávky	26								
Ztrátové pohledávky	27								
Celkem (ř. 23 až ř. 27)	28								
Úhm (ř. 16 + ř. 22 + ř. 28)	29								
Kontrolní součet	30								

Odesláno dne:	Razítko:	Podpisy:	Zpracoval:
			Telefon: Linka:

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA
Odbor politiky bankovního dohledu

**Pokyny pro sestavení hlášení o pohledávkách podle jejich klasifikace
a hlášení o pohledávkách nesplacených ve lhůtě**

1. Hlášení o pohledávkách podle jejich klasifikace

sl. 1

Uvádí se výše všech pohledávek za jistinami v členění podle jednotlivých rizikových kategorií.

sl. 2

Uvádí se výše všech pohledávek z titulu nesplacených úroků a poplatků, včetně sankčních (bez ohledu na způsob účtování), v členění podle jednotlivých rizikových kategorií.

sl. 5

Uvádí se teoretický propočet snížení hodnoty pohledávky z nominální hodnoty pohledávky podle § 9 odst. 1 opatření.

sl. 6

Uvádí se výše vytvořených rezerv podle § 5 odst. 1 písm. a) a b) a § 8 zákona ČNR č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění zákona č. 157/1993 Sb. a zákona č. 323/1993 Sb., výše rezerv vytvořených bankou k pohledávkám nad rámec tohoto zákona a výše vytvořených opravných položek ke klasifikovaným pohledávkám (úhrnným číslem na ř. 29 hlášení).

Vazby na výkaz Bil (ČNB) 1-12 Měsíční bilance aktiv a pasív

ř. 11, sl. 3 hlášení¹⁾ = ř. 33, sl. 6 bilance

ř. 12, sl. 3 hlášení¹⁾ = ř. 44, sl. 2 až 5 bilance

ř. 13, sl. 3 hlášení¹⁾ = ř. 43, sl. 2 až 5 bilance

ř. 14, sl. 3 hlášení¹⁾ = ř. 41, sl. 2 až 5 bilance

ř. 15, sl. 3 hlášení¹⁾ = ř. 42, sl. 2 až 5 bilance

ř. 16, sl. 3 hlášení¹⁾ = ř. 33, sl. 6 + ř. 40, sl. 2 až 5 bilance

ř. 22, sl. 3 hlášení¹⁾ = ř. 25, sl. 2 až 5 bilance

ř. 28, sl. 3 hlášení¹⁾ = ř. 30, sl. 2 až 5 bilance

ř. 29, sl. 6 hlášení²⁾ = ř. 40, sl. 1 + část ř. 137, sl. 6 + část ř. 138, sl. 6 bilance

2. Hlášení o pohledávkách nesplacených ve lhůtě

sl. 1 - sl. 5

Uvádí se výše všech pohledávek banky nesplacených ve lhůtě splatnosti, tj. jistin, úroků a poplatků včetně sankčních (bez ohledu na způsob účtování), v členění podle jednotlivých rizikových kategorií a počtu dní po splatnosti.

sl. 7

Uvádí se výše všech ostatních pohledávek banky za jistinami do splatnosti.

Vazby na výkaz Bil (ČNB) 1-12 Měsíční bilance aktiv a pasív

ř. 11, sl. 8 hlášení³⁾ = ř. 33, sl. 6 bilance

ř. 12, sl. 8 hlášení³⁾ = ř. 44, sl. 2 až 5 bilance

ř. 13, sl. 8 hlášení³⁾ = ř. 43, sl. 2 až 5 bilance

ř. 14, sl. 8 hlášení³⁾ = ř. 41, sl. 2 až 5 bilance

ř. 15, sl. 8 hlášení³⁾ = ř. 42, sl. 2 až 5 bilance

ř. 16, sl. 8 hlášení³⁾ = ř. 33, sl. 6 + ř. 40, sl. 2 až 5 bilance

ř. 22, sl. 8 hlášení³⁾ = ř. 25, sl. 2 až 5 bilance

ř. 28, sl. 8 hlášení³⁾ = ř. 30, sl. 6 bilance

¹⁾ Vazba na sl. 3 hlášení platí jen v případě, že banka účtuje pohledávky z titulu nesplacených úroků a poplatků na stejném účtě jako pohledávky za jistinou.

²⁾ Na tomto řádku banka vykazuje:

- a) opravné položky,
- b) rezervy zákonné,
- c) rezervy ostatní skutečně vytvořené k pohledávkám.

³⁾ Vazba na sl. 8 hlášení platí jen v případě, že banka účtuje pohledávky z titulu nesplacených úroků a poplatků na stejném účtě jako pohledávky za jistinou.

OPATŘENÍ ÚSTŘEDNÍCH ORGÁNŮ

Ministerstvo financí

vydalo podle § 4 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, **opatření č. j. 282/40 517/1994** ze dne 18. července 1994, **kterým se mění a doplňují účtové osnovy a postupy účtování pro banky a pojišťovny.**

Opatření nabývá účinnosti dnem vyhlášení a postupuje se podle něho počínaje účetním obdobím roku 1994.

Opatření bude uveřejněno ve Finančním zpravodaji. Do doby jeho uveřejnění lze do opatření nahlédnout na Ministerstvu financí, Letenská 15, PŠČ 118 10 Praha 1-Malá Strana.

Vydavatel: Ministerstvo vnitra ve Vydavatelství a nakladatelství MV ČR, Hybernská 2, 110 00 Praha 1, telefon i fax (02) 242 173 13 - **Redakce:** Nadštolou 3, poštovní schránka 21/SB, 170 34 Praha 7 - Holešovice, telefon: (02) 37 69 71 a 37 88 77, fax (02) 37 88 77 - **Tisk:** Tiskárna VN MV ČR, pošt. schr. 10, 149 00 Praha 415 - **Administrace:** písemné objednávky předplatného a reklamace - SEVT, a. s., Tržiště 9, 118 16 Praha 1 - Malá Strana, fax (02) 53 00 26, změny adres a počtu odebíraných výtisků - SEVT, a. s., Pod plynojemem 93, 180 00 Praha 8, tel. (02) 663 100 71 l. 154-159, fax (02) 683 19 86 - Vychází podle potřeby - **Roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámených ve Sbírce zákonů. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částek (první záloha činí 900,- Kč) - Účet pro předplatné: Komerční banka Praha 1, účet č. 30015-706-011/0100 - Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím poštovní přepravy Praha č. j. 1173/93 ze dne 9. dubna 1993.

Distribuce předplatitelům: SEVT, a. s., Pod plynojemem 93, 180 00 Praha 8 - Změny adres se provádějí do 15 dnů. V písemném styku vždy uvádějte IČO - právnická osoba; r. č. (bez lomítka) - soukromá osoba. Požadavky na nové předplatné budou vyřízeny do 15 dnů a dodávky budou zahájeny od nejbližší částky po tomto datu - Reklamace je třeba uplatnit písemně do 15 dnů od data rozeslání - Jednotlivé částky lze na objednávku obdržet v odbytovém středisku SEVT, Tržiště 9, 118 16 Praha 1 - Malá Strana, telefon (02) 24 51 05 14 l. 316, fax (02) 53 00 26; za hotové v prodejnách SEVT: Praha 1, Tržiště 9, telefon (02) 24 51 05 14 l. 318 - Praha 4, Jihlavská 405, telefon (02) 692 82 87 - Brno, Česká 14, telefon (05) 422 139 62 - Karlovy Vary, Sokolovská 53, telefon (017) 268 95 - Ostrava, Dr. Šmerala 27, telefon (069) 22 63 42 a ve vybraných knihkupectvích.